

BARNEHAGENS SAMARBEID MED FORELDRE SOM IKKE BOR SAMMEN

I Rammeplanen for barnehagen står det: *Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings – og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem. Det er foreldrene som har ansvaret for barns oppdragelse. Dette prinsippet er nedfelt i barnekonvensjonen og barneloven. Barnehagen representerer et kompletterende miljø i forhold til hjemmet. Barnehagen må vise respekt for ulike familieformer.*

Det kan i enkelte tilfeller være vanskelig for de ansatte i barnehagene å vite hvordan de skal forholde seg til foreldre som ikke bor sammen.

Barn og familie har samlet inn relevante opplysninger og regelverk til et veiledningsheftet, slik at barnehagene kan få mer kunnskap om innholdet i begrepene foreldreansvar, fast bosted og samværsavtale. Denne kunnskapen er en nødvendig betingelse for at barnehagene skal kunne oppfylle sin informasjons-, veilednings- og taushetsplikt i forhold til skilte foreldre.

Det anbefales at barnehagen og foreldrene i samarbeid fyller skjemaet : *Foreldre som ikke bor sammen*. Det vil gi barnehagen en oversikt over hvilke avtaler foreldrene har.

Barnehagen kan for eks innkalle til en samtale med begge foreldrene der skjemaet blir fylt ut og de nødvendige avklaringene tas, slik at også de vet hvordan barnehagen forholder seg til.

Tjenestesjef Barn og familie håper veiledningsheftet kan være til hjelp for barnehagene i samarbeidet med foreldre som ikke bor sammen

Med hilsen

Svein Olav Kristensen
Tjenestesjef Barn og familie

Anne Jorunn Bjørkum
Rådgiver

FORELDRE SOM IKKE BOR SAMMEN

Barnehagen er gjort kjent med at foreldrene til ..... ikke bor sammen.
I den forbindelse har barnehagen behov for en del tilleggsopplysninger for å kunne følge opp sitt ansvar overfor begge foreldrene.
Barnehagen ber med dette om å få tilbakemelding om foreldreansvar, fast bosted og samværsavtaler som har betydning for barnehagen.

A. FORELDREANSVAR

..... har felles foreldreansvar med .....

..... har foreldreansvar alene

B. FAST BOSTED (daglig omsorg)

Barnet har fast bosted hos .....

Barnet har delt fast bosted hos ....

C. SAMVÆRSAVTALE

Har dere fastsatt samværsavtale som medfører at forelder med samværsrett skal hente/bringe barnet i barnehagen?

D. EVENTUELLE ANDRE OPPLYSNINGER

Underskrift:

Dato .....

.....
forelder

.....
forelder

FORELDREANSVAR

HVA ER FORELDREANSVAR? (Barneloven §30)

Foreldreansvar er den rett og plikt foreldrene har til å bestemme for barnet i personlige forhold.

Personlige forhold vil si saker som for eksempel:

- oppdragelse av barnet
- hvor barnet skal bo
- navnespørsmål
- innmelding og utmelding av trossamfunn - foreninger
- pass
- medisinske inngrep
- valg av type barnehage (dersom det er spesielle livssynsbarnehager)

FELLES FORELDREANSVAR

Foreldre som er gift når barnet blir født har automatisk felles foreldreansvar. Når de flytter fra hverandre vil begge fortsatt ha foreldreansvar dersom de ikke avtaler at mor eller far skal ha foreldreansvar alene. En slik avtale må være sendt til folkeregisteret for å være gyldig. Hvis de ikke blir enig om dette, kan de be domstolen om å avgjøre spørsmålet.

Fra 1.1.2006 fikk også samboende foreldre automatisk felles foreldreansvar. Lovendringene gjelder for barn som ble født etter 1.januar 2006

Foreldre som ikke bor sammen når barnet blir født kan avtale at de skal ha felles foreldreansvar og sende melding om dette til folkeregisteret. Dette gjelder også foreldre som pga tidligere regelverk ikke har felles foreldreansvar. Mer informasjon om dette kan en finne på www.bld.dep.no

KONSEKVENSER FOR BARNEHAGEN NÅR FORELDRENE HAR FELLES FORELDREANSVAR

- Begge foreldre har samme rett til å delta på foreldremøter
- Begge foreldrene er valgbare til samarbeidsutvalg og lignende
- Begge foreldre skal inviteres til arrangementer og tilstelninger
- Begge foreldre har rett til samme opplysninger fra barnehagen
- Begge foreldre har rett til opplysninger om barnet og barnets forhold i barnehagen, men ikke opplysninger om den andre forelderen eller barnets hjemmesituasjon.
- Samtykke fra begge foreldre ved henvisning til PPT

FORELDREANSVAR ALENE

Det er kun i sjeldne tilfeller at den ene forelder har foreldreansvar alene.

Det kan f.eks. være at foreldrene ikke var gift eller samboende når barnet ble født (og foreldrene ikke inngikk en avtale om felles foreldreansvar).

Den ene parten kan også ha foreldreansvar alene etter en skilsmisse dersom foreldrene har gjort en avtale om det. I enkelte tilfeller foreligger det en rettslig avgjørelse på at bare den ene forelder skal ha foreldreansvar.

KONSEKVENSER FOR BARNEHAGEN NÅR BARE DEN ENE FORELDEREN HAR FORELDREANSVAR

- Den som har foreldreansvar alene skal gi den andre opplysninger om barnet når vedkommende ber om det
- Den som ikke har foreldreansvar har rett til opplysninger om barnet og barnets forhold i barnehagen, men ikke opplysninger om den andre forelder eller barnets hjemmesituasjon. Barnehagen skal ikke gi informasjonen til den som ikke har foreldreansvar uten at denne ber om det.
- Barnehagen kan nekte å gi opplysninger dersom det *kan være til skade for barnet*. Uttrykket dekker ikke bare de situasjoner der opplysningene kan tenkes brukt direkte mot barnet. Det dekker også situasjoner der opplysningene kan tenkes brukt mot den som har foreldreansvar, der dette i neste omgang kan virke til skade for barnets situasjon. En slik nektelse kan påklages til fylkesmannen. En nektelse bør begrunnes skriftlig pga klageadgang.
- Den som ikke har foreldreansvar kan delta på foreldremøter dersom den andre forelder gir sitt samtykke til det.
- I helt spesielle tilfeller kan fylkesmannen bestemme at den som ikke har foreldreansvar skal miste retten til opplysninger om barnet. Dette kan skje hvis opplysningsretten er misbrukt, eller hvis foreldrene har meget store konflikter.

NY SAMBOER/EKTEFELLE

Ny samboer/ektefelle til den som har del i foreldreansvaret har ikke krav på å delta i felles foreldresamtale/møter når den andre som har del i foreldreansvaret ikke godtar dette. Dette betyr at dersom to foreldre med felles foreldreansvar begge ønsker å møte på det samme foreldremøte, må det legges til grunn at hver av dem kan motsette seg at det også møter en tredjeperson.

Ny samboer/ektefelle ev. andre kan delta i foreldresamtale/møte dersom det bare er den ene forelder som skal ha samtale og vedkommende gir samtykke til at ny samboer/ektefelle kan delta på møtet.

Ny samboer/ektefelle vil ikke ha noen større rett til informasjon om barnet. Taushetsbelagte opplysninger skal behandles som til hvilken som helst annen person.

FOSTERFORELDRE

Hvis barnevernet har plassert barnet hos fosterforeldre er det disse som utøver den daglige omsorg i foreldrenes sted.

Dette vil si at barnehagen må anses å ha en melde – og opplysningsplikt til fosterforeldrene. Det er bare opplysninger om barnet som skal gis.

De biologiske foreldrene som sitter igjen med ”rest-foreldreansvar” må anses å ha rett til opplysninger fra barnehage når de ber om det. Men her gjelder de samme begrensninger som nevnt ovenfor med hensyn til om opplysningene kan være ”til skade for barnet”

Foreldre som er fratatt foreldreansvar i medhold av bvtj.l § 4-20 kan ikke kreve opplysninger.

DEN BARNET BOR FAST HOS (Barneloven §§ 36 og 37)

Den barnet bor fast hos, betyr at den forelderen har hovedomsorg og det daglige ansvaret for barnet. Den som ikke har hovedomsorg, har samværsrett. Omfang av samværsrett kan variere.

RETTIGHETER TIL DEN BARNET BOR FAST HOS

Den av foreldrene som barnet bor fast hos har alltid foreldreansvar og har :

- Bestemmelsesrett i spørsmål som gjelder den direkte daglige omsorgen for barnet, som klær, mat, sengetid, innetid etc
- Bestemmer om barnet skal gå i barnehage
- Kan flytte med barnet til et annet sted i landet (Den som har samvær har uttalerett)

KONSEKVENSER FOR BARNEHAGEN

- Barnehagen forholder seg til den som barnet bor fast hos i forhold til avgjørelser i hverdagen som f eks niste, utstyr, turer
- Det er den som barnet bor fast hos som kan bestemme hvem som kan hente og bringe i barnehagen
- Dersom hentetiden er innenfor samværstiden kan samværsberettigede hente – ev kan vedkommende bestemme at ny samboer, bestemor etc kan hente
- Dersom det foreligger en dom eller vedtak fra fylkesmannen som sier at samværsberettigede skal hente barnet i barnehagen til fastsatte tider, må barnehagen likevel kunne utlevere barnet selv om den barnet bor fast hos gir en annen beskjed. Dette forutsetter at dommen eller vedtaket dokumenteres overfor barnehagen.
- Barnehagen kan ikke pålegges å oppfylle ev samværsavtale når avtale om samvær ikke er innenfor hentetid. Det er foreldrene som er forpliktet til å oppfylle avtalen. Samværsberettigede kan ikke få utøve samvær i barnehagen dersom dette ikke er avtalt med barnehagen og den andre forelderen.

DELT FAST BOSTED

Dette vil si at barnet bor **like mye** hos begge foreldre

KONSEKVENSER FOR BARNEHAGEN

Ved delt fast bosted må barnehagen forholde seg til begge foreldrene når det gjelder henting/bringing, praktiske avtaler i forhold til klær, utstyr, turer samtaler etc

SAMVÆRSRETT

HVA ER SAMVÆRSRETT? (Barneloven § 43)

Barneloven gir *barn* rett til samvær med begge foreldrene, også når foreldrene ikke bor sammen.

Foreldrene kan fritt avtale hva slags samværordning de ønsker å ha. Den som ikke har hovedomsorg for barnet, har samværsrett.

Utgangspunktet er at samværet skal skje ut fra hva som vil være best for barnet.

Begge foreldrene har ansvar for at samværsretten blir oppfylt.

KONSEKVENSER FOR BARNEHAGEN

Det er foreldrene som har ansvar for at samværsretten blir oppfylt – herunder organisere samværsretten.

Samværsretten kan ha konsekvenser for barnehagen dersom det er avtalt at den som har samvær skal hente barnet i barnehagen. I slike tilfeller bør barnehagen ha skriftlig dokumentasjon fra foreldrene (se skjema)

Barnehagen har ikke anledning til å holde barnet tilbake dersom den ene foreldren henter barnet utenom fastsatt samværstid. Barnehagen kan heller ikke pålegges å informere den andre forelderens dersom den annen forelder ”tar seg til rette” på tvers av samværsavtalen.

HENVENDELSER FRA ADVOKATER

Erfaringene er at mange advokater henvender seg pr telefon til barnehagen for å få opplysninger i forbindelse med barnefordelingssaker. Det er viktig at barnehagen gir dem beskjed om at de må sende en skriftlig henvendelse. Det bør ikke gis opplysninger pr telefon – heller ikke til advokat.

Dersom ansatte i barnehagen blir stevnet som vitne i en barnefordelingssak, er de ikke pliktige til å gi vurderinger – men kun fakta.

Kilder:

Barneloven

www.bld.dep.no

Barneombudet

www.kd.dep.no